

26. juni 2023
Sagsnr.: 21/09457
Klagenr.: 1024939
JRJ/SUSOE

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

STADFÆSTELSE MED ÆNDRINGER af miljøtilladelse til udvidelse af et svinebrug i Holbæk Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter husdyrbruglovens § 16 b, stk. 1, jf. § 76, stk. 1.¹

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Holbæk Kommunes afgørelse af 17. juni 2021 om miljøtilladelse til udvidelse af et svinebrug på Tingrupvej 132, 4340 Tølløse, med følgende ændringer, hvor det tilføjede er anført med *kursiv* og det bortfaldne er gennemstreget:

Vilkår 15, 16, 17 og 18 ophæves.

Vilkår 24 ændres til:

”Husdyrbrugets samlede støjbidrag, angivet som det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) i punkter 1,5 meter over terræn, målt eller beregnet ved beboers opholdsareal (*op til 15 meter fra boligen*), må ikke overskride følgende værdier:

	Tidsinterval	Grænseværdi	Referencetidsrum
Hverdage	Kl. 07.00 - 18.00	55 dB(A)	8 timer
Lørdage	Kl. 07.00 - 14.00	55 dB(A)	7 timer
Lørdage	Kl. 14.00 - 18.00	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00 - 18.00	45 dB(A)	8 timer
Aften	Kl. 18.00 - 22.00	45 dB(A)	1 time
Nat	Kl. 22.00 - 07.00	40 dB(A)	½ time

~~Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Referencetidsrummet er det~~

¹ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. med senere ændringer.

**MILJØ- OG
FØDEVAREKLAGENÆVNET**
Toldboden 2
8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00
CVR-nr. 37795526
EAN-nr. 5798000026070
nh@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

mest støjbelastede tidsrum i perioden. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger.

Støjvilkår omfatter al støj fra husdyrbruget – det vil sige også støj fra andet end faste, tekniske installationer. Vilkår om støj skal derfor gælde al støj fra landbrugsdrift, men kun støjen fra landbrugsbedriften på ejendommens bygningsparcel, det vil sige ikke støj fra for eksempel markdriften.

~~Maksimalt fire gange om året kan det accepteres, at den maksimale støjgrænse overskrides i aften eller nattetimerne i forbindelse med udbringning af husdyrgødning og høst.”~~

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 6 år efter Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse, jf. husdyrbruglovens § 59 a, stk. 1.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet² og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.³ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. husdyrbruglovens § 90.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

---

² Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

³ Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 13. juli 2021 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af lokalforeningen Miljøforening Midtsjælland (klager).

Klager har efterfølgende den 18. og 31. august 2021 fremsendt supplerende bemærkninger til klagen.

Klager har navnlig anført, at

- husdyrbrugets årlige ammoniakemission vil overstige 3.500 kg NH₃-N pr. år, hvorfor den ansøgte udvidelse ikke kan tillades efter husdyrbruglovens § 16 b,
- Holbæk Kommune burde have krævet udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport i forbindelse med tilladelsen,
- husdyrbruget drives i samdrift med adskillige andre husdyrbrug i området,
- den nye staldbygning er overdimensioneret i forhold til det tilladte produktionsareal, hvorfor den ikke er erhvervsmæssig nødvendig,
- det opgjorte antal af transportere ikke er fyldestgørende eller retvisende,
- der ikke er fastsat tilstrækkelige vilkår til at imødegå gener forbundet med forøgelsen af tunge transportere, og
- tilladelsens støjvilkår skal præciseres, således at det heraf fremgår, at støjniveauet ikke må overstige 40 dB(A) om natten.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.2.

2. Sagens oplysninger

2.1 Den påklagede afgørelse

Holbæk Kommune har den 17. juni 2021 med hjemmel i husdyrbruglovens § 16 b, stk. 1, meddelt miljøtilladelse til udvidelse af et svinebrug på Tingerupvej 132, 4340 Tølløse.

Det fremgår af miljøtilladelsen, at husdyrbrugets nudrift er baseret på en anmeldelse efter § 29 og § 30 i den dagældende husdyrgodkendelsesbekendtgørelse⁴ om henholdsvis skift mellem dyretyper og emissionsorienteret produktionstilpasning i overensstemmelse med Holbæk Kommunes afgørelse af 27. juli 2017 herom.

Den nu meddelte miljøtilladelse indebærer, at husdyrbruget overgår til ny regulering efter produktionsareal (stipladsmodellen), og omfatter et samlet produktionsareal på 3.132 m² til en blandet produktion af søer, smågrise og slagtesvin. Produktionen foregår hovedsagelig i eksisterende bygninger, hvori der foretages mindre ændringer, som bl.a. medfører en mindre udvidelse af produktionsarealet på 2 m² og 4 m² i henholdsvis stald 3 og 7.

---

⁴ Bekendtgørelse nr. 211 af 28. februar 2017 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

Herudover etableres en ny to-klimastald på 524 m² med et produktionsareal på 338 m² (stald 12). Stalden etableres som en tilbygning til og i samme materialer som en eksisterende stald (stald 11) (jf. vilkår 6). Desuden udvides et forrum, og der etableres en brødtank på 100 m³ og en mælketank på ca. 50 m³. Tilladelsen omfatter yderligere to eksisterende gyllebeholdere på henholdsvis 1.600 m³ (GB1) og 3.100 m³ (GB2), hvoraf sidstnævnte er overdækket.

Tilladelsen indeholder bl.a. følgende vilkår om produktionsareal, staldindretning og dyrehold:

- ”10. Husdyrproduktionen skal etableres i henhold til nedenstående skema og produktionsarealet må samlet set ikke overstige 3.132 m²:

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Stald 1	417	Mekanisk ventilation	6 m	(#300569) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	275
Stald 2	480	Mekanisk ventilation	6 m	(#300674) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	378
Stald 3	365	Mekanisk ventilation	6 m	(#300684) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	233
Stald 4	188	Mekanisk ventilation	6 m	(#300687) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	136
Stald 5	184	Mekanisk ventilation	6 m	(#300691) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	108
Stald 6	416	Mekanisk ventilation	6 m	(#300692) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	390
Stald 7	88	Mekanisk ventilation	6 m	(#300697) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	72
Stald 8	207	Mekanisk ventilation	6 m	(#300705) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	130
Stald 9	337	Mekanisk ventilation	6 m	(#302083) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv (#300708) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 50-75 % fast gulv	0 0	94 94
Stald 10	138	Mekanisk ventilation	6 m	(#300711) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	91
Stald 11	1135	Mekanisk ventilation	6 m	(#300714) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	793
Ny stald 12	524	Mekanisk ventilation	6 m	(#300717) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	338
Sum						3132

(*staldnavn) Placering af staldene og produktionsareal heri fremgår af Figur 1 og Bilag 1-2”

Tilladelsen indeholder som bilag 1 følgende situationsplan:

Det fremgår af miljøtilladelsen, at der i det elektroniske ansøgningsystem husdyrgodkendelse.dk er foretaget en beregning af den maksimale ammoniakemission fra husdyrbrugets samlede anlæg (BAT-kravet), og af den faktiske ammoniakemission fra husdyrbruget (stald og lager) med det ansøgte projekt. Beregningen viser, at BAT-kravet er 3.497 kg NH₃-N pr. år, og at den faktiske emission vil være 3.490 kg NH₃-N pr. år. Holbæk Kommune har på den baggrund vurderet, at den ansøgte husdyrproduktion med de valgte staldsystemer lever op til kravet om anvendelse af BAT.

Tilladelsen indeholder endvidere bl.a. følgende vilkår vedrørende ammoniakdeposition og opbevaringskapacitet:

- ”15. Møddingpladsen må kun bruges på 87 m². Størrelsen af pladsen skal markeres med murafgrænsning til 3 sider.
16. Der skal inden etablering af sidebegrænsning til opfyldelse af vilkår 15 udarbejdes plantegning for indretning af møddingpladsen med tilhørende afløbsforhold. Plantegning skal indsendes til kommunen, og etablering af sidebegrænsning skal afvente godkendelse fra kommunen.
17. Afgrænsning af møddingsareal jf. vilkår 15 skal være opført inden 3 måneder efter miljøtilladelsen bliver meddelt.

Opbevaringskapacitet

18. Det skal sikres, at der til stadighed rådes over mindst 9 måneders opbevaringskapacitet til gylle og fast gødning. Den tilstrækkelige

kapacitet kan ske ved afsætning af gylle til biogasanlæg, ved etablering af tilstrækkelig kapacitet på husdyrbruget eller ved skriftlige aftaler om opbevaring af gylle på andre ejendomme.”

Af tilladelsen fremgår, at den ammoniakreducerende effekt af overdækningen af den ene af de to eksisterende gyllebeholdere (GB2) ikke er medtaget i beregningen af husdyrbrugets faktiske ammoniakemission.

For så vidt angår støj fremgår det af miljøtilladelsen, at de væsentligste støjkilder på husdyrbruget vil være driftsstøj ved aflæsning af foder, fodring og ventilation samt trafikstøj i forbindelse med udbringning af husdyrgødning og ind- og udlevering af grise. Holbæk Kommune har i tilladelsen vurderet, at støjen fra husdyrbruget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for nabobeboelser, idet de kontinuerligt støjende aktiviteter foregår inde i bygningerne, og da nærmeste naboejendom er beliggende 400 m syd for husdyrbruget. Kommunen har i miljøtilladelsen fastsat følgende vilkår om støj:

- ”24. Husdyrbrugets samlede støjbidrag, angivet som det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) i punkter 1,5 meter over terræn, målt eller beregnet ved beboersers opholdsareal, må ikke overskride følgende værdier:

	Tidsinterval	Grænseværdi	Referencetidsrum
Hverdage	Kl. 07.00 - 18.00	55 dB(A)	8 timer
Lørdage	Kl. 07.00 - 14.00	55 dB(A)	7 timer
Lørdage	Kl. 14.00 - 18.00	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00 - 18.00	45 dB(A)	8 timer
Aften	Kl. 18.00 - 22.00	45 dB(A)	1 time
Nat	Kl. 22.00 - 07.00	40 dB(A)	½ time

Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger.

Støjkvilkår omfatter al støj fra husdyrbruget – det vil sige også støj fra andet end faste, tekniske installationer. Vilkår om støj skal derfor gælde al støj fra landbrugsdrift, men kun støjen fra landbrugsbedriften på ejendommens bygningsparcel, det vil sige ikke støj fra for eksempel markdriften.

Maksimalt fire gange om året kan det accepteres, at den maksimale støjgrænse overskrides i aften eller nattetimerne i forbindelse med udbringning af husdyrgødning og høst.

25. Såfremt kommunen bestemmer, at overholdelse af grænseværdierne for støj skal dokumenteres, dog højst 1 gang årligt, skal målin-

ger/beregninger udføres efter gældende vejledninger. Målingerne/beregningerne skal foretages af et målefirma/-institut, som er uvildigt, og som af Miljøstyrelsen er godkendt til at udføre dette arbejde.

26. Staldmekanik (såsom ventilationssystemet) skal renholdes og serviceres regelmæssigt, således der ikke opstår unødigt støj eller anden gene herfra. Dette vil desuden minimere resurseforbruget. Rensning og service skal registreres i egenkontrol rapport.”

For så vidt angår transporter fremgår det af miljøtilladelsen, at der på husdyrbruget vil være ca. 447 transporter om året. Hovedparten heraf udgøres af transporter med levering og afhentning af grise, foder og fast gødning. I foråret og efteråret vil der være en periode på ca. 14 dage med transport af gylle fra ejendommen. Husdyrbruget har en adgangsvej, en privat fælles grusvej, der fører ud til Tingerupvej, der er en i forvejen befærdet offentlig vej. Indkørslen til husdyrbruget ligger 220 m fra nærmeste naboejendom mod nord og 250 m fra nærmeste naboejendom mod syd. Der er ikke særlige forhold ved de anførte transporter, der vurderes at kunne være til væsentlig gene for de omkringboende. Der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til gylleproduktionen i ejendommens gyllebeholdere og hovedparten af gyllen spredes med udlægger direkte fra beholderne til de omkringliggende marker. Holbæk Kommune har på den baggrund i tilladelsen vurderet, at antallet af transporter til og fra ejendommen vil være på et niveau, som må forventes af et husdyrbrug af den pågældende størrelse, at transporterne ikke vil medføre miljømæssige gener for omkringboende, herunder i forhold til støj- og støvpåvirkning, og at generne er mindsket og imødegået i det omfang, det er muligt, inden for husdyrbrugloven, herunder idet der er fastsat vilkår om imødegåelse af støjgener.

2.2 *Klagens indhold*

Klager har anført, at en række forhold slet ikke er behandlet i den meddelte miljøtilladelse eller er behandlet mangelfuldt eller forkert, hvilket bl.a. medfører, at kravet om en maksimal udledning på 3.500 kg NH₃-N pr. år vil blive overskredet. Betingelsen for at kunne meddele en § 16 b-tilladelse er dermed ikke overholdt. Klager henviser bl.a. til, at det af bestemmelsen i husdyrbruglovens § 103 fremgår, at første gang der meddeles godkendelse efter lovens § 11 eller § 12 til et husdyrbrug, der er etableret før 2007, skal godkendelsen omfatte hele anlægget og bedriftens arealer. Dette må efter klagers opfattelse tillige gælde ved meddelelse af en tilladelse efter § 16 b.

Klager har desuden anført, at den nye staldbygning er overdimensioneret og derfor ikke erhvervsmæssig nødvendig. Klager påpeger i den forbindelse, at den nye stald oprindeligt skulle indeholde et produktionsareal på 513 m², men at dette ville bringe projektet over grænsen for en § 16 b-tilladelse. Produktionsarealet blev derfor reduceret, uden at bygningens størrelse blev reduceret tilsvarende.

Klager har endvidere anført, at der i tilladelsen mangler præcise vilkår om dyretyper med vægtintervalangivelser, produktionsarealet i de enkelte staldafsnit samt antallet af stier. De manglende vilkår medfører efter klagers opfattelse usikkerhed om, hvor stor besætningen på husdyrbruget reelt vil blive, og om en del af det staldareal på 1.342 m², der ikke er angivet at være produktionsareal, reelt vil blive inddraget i produktionen. Dermed kan det ikke sikres, at grænserne for ammoniak- og lugtemission samt regler om dyrevelfærd kan overholdes, ligesom opførelsen af produceret gylle, gyllekapacitet samt det forventede antal transporter ikke kan blive retvisende. Uden disse vilkår vil det i øvrigt ikke være muligt for Holbæk Kommune at føre et tilstrækkeligt tilsyn, herunder særligt med overholdelsen af kravet om en maksimal udledning af 3.500 kg NH₃-N pr. år. Klager mener, at kommunen derfor bør meddele afslag på en § 16 b-tilladelse og forlange, at der i stedet søges om en § 16 a-godkendelse med dertilhørende miljøkonsekvensrapport.

Klager har yderligere anført, at Holbæk Kommune ikke i sagen har inddraget samdriften mellem husdyrbruget på Tingerupvej 132 og de øvrige husdyrbrug, arealer og virksomheder, som ejes eller drives af samme ejer-kreds, og hvorimellem der foregår omfattende kørsel med tunge transporter med smågrise og slagtesvin samt korn og gylle. Det er klagers opfattelse, at kommunen skal inddrage alle forhold, der er afledt af samdriften, når omfanget af transporter og den afledte støj skal vurderes, og når det skal vurderes, om der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til gylle og korn på husdyrbruget på Tingerupvej 132. Klager har i den forbindelse henvist til ejendommene på Skjoldenæsvej 285 og Bukkerupvej 65, 4340 Tølløse, samt Edelgundegårdsvej 6 og Tingerupvej 49, 4330 Hvalsø, der ifølge klager ligger inden for en radius af op til 2 km fra husdyrbruget på Tingerupvej 132. Klager har endvidere henvist til ejendommene på Vanløsevej 24, 4370 Støre Merløse, Allindemaglevej 60, 4100 Ringsted, Bårupvej 7A, 4360 Kirke Eskilstrup, og Smedevej 12, 3120 Dronningmølle, der ifølge klager ligger inden for en radius af 5-10 km fra husdyrbruget på Tingerupvej 132. Klager mener i øvrigt ikke, at kommunen, med henvisning til en nævnsafgørelse fra 2014,⁵ kan afvise, at støjbelastning fra transporter knyttet til et konkret husdyrbrug skal vurderes kumulativt i forhold til transportgener knyttet til andre husdyrbrug i området. Klager påpeger i den forbindelse, at der er fremkommet ny viden om skadeligheden af støj fra vejnettet, og at der er seks svineproduktioner i området inden for en radius af 2 km.

I forhold til transporter har klager herudover anført, at der ikke er fastsat tilstrækkelige vilkår til at imødegå gener forbundet med forøgelsen af tunge transporter gennem Tingerup eller Bukkerup ad Tingerupvej eller Bukkerupvej. Klager ønsker således, at der indsættes vilkår om, at egne transporter udelukkende må finde sted på hverdage i tidsrummet kl. 08:00-18:00. Klager understreger i den forbindelse, at klager ikke er enig med

---

⁵ Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 15. januar 2014 i sagsnr. NMK-132-00631.

Holbæk Kommune i, at der ikke kan fastsættes vilkår herom i henhold til husdyrbrugloven og henviser bl.a. til Miljøministerens besvarelse af 13. januar 2021 af spørgsmål nr. 527 stillet 16. december 2020,⁶ samt et notat af 8. februar 2021 fra advokat Mads Kobberø bestilt af kommunen, kommunens hidtidige praksis i tidligere miljøgodkendelser og -tilladelser, samt en række afgørelser fra nævnet. Klager påpeger i øvrigt, at vejnettet i området består af smalle landeveje, der er skolevej uden cykelstier, at vejene er i dårlig stand, at der er mange uoverskuelige og skarpe sving, ringe eller ingen vejbelysning, utilstrækkelig snerydning om vinteren og en generel dårlig vedligeholdelse. Belastningen med de mange tunge og farlige transportere vil derfor efter klagers opfattelse være for voldsom for lokalområdet.

Derudover har klager anført, at det i tilladelsen fastsatte støjvilkår, hvoraf det fremgår, at støjens maksimalværdi om natten ikke må overstige 55 dB(A) ved boligen, skal præciseres, således at det i stedet fremgår, at støjniveauet ikke må overstige 40 dB(A) om natten.

Endvidere har klager anført, at husdyrbruget medfører risiko for menneskers sundhed som følge af udledning og spredning af ammoniak, bakterier, herunder MRSA, virus, pesticider og kemiske stoffer, der transporteres via aerosoler, fluer eller partikler ud i omgivelserne. Klager påpeger i den forbindelse, at der i nærområdet er et stort antal svinebrug. Hertil kommer det store antal tunge transportere, der foregår med dieseldrevne biler og som medvirker til spredning af partikler, samt den manglende overdækning af møddingspladsen, der forøger forekomsten af fluer. Det er klagers opfattelse, at Holbæk Kommune henset hertil skal kræve, at der udarbejdes en miljøkonsekvensrapport i forbindelse med tilladelsen, og at kommunen ikke tydeligt har begrundet, hvorfor dette er fravalgt, hvilket er i strid med husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 63.

Endeligt har klager anført en række betragtninger om, at Holbæk Kommune ikke har ført tilstrækkeligt tilsyn med mulig overproduktion og at der ikke i tilladelsen er fastsat tilstrækkelige vilkår til sikring herimod. Hertil kommer, at kommunen ikke i miljøtilladelsen har fastsat vilkår til håndtering af regnvand fra tage og befæstede arealer, ligesom kommunen efter klagers opfattelse ikke har foretaget det fornødne for at sikre beskyttelse af drikkevandsinteresserne i området. Desuden mangler der overdækning af møddingspladsen i overensstemmelse med reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

2.3 Holbæk Kommunes bemærkninger til klagen

Holbæk Kommune har den 18. august 2021 til klagen bemærket, at kommunen vurderer, at de fremsatte klagepunkter i hovedsagen er besvaret i den hvidbog til høringen, der er indeholdt i miljøtilladelsen som bilag 5.

---

⁶ Link hertil: <https://www.ft.dk/samling/20201/alm-del/mof/spm/527/svar/1735261/2317838/index.htm>.

Vedrørende udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport har Holbæk Kommune uddybende bemærket, at det er kommunens opfattelse, at kommunen kun i helt særlige tilfælde kan kræve, at ansøger udarbejder en miljøkonsekvensrapport, når der ansøges om en miljøtilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b. Det er kommunens vurdering, at den konkrete miljøtilladelse ikke er omfattet af krav om miljøkonsekvensrapport, idet det generelle beskyttelsesniveau for ammoniak og lugt er overholdt.

2.4 Nye oplysninger under sagens behandling

Miljø- og Fødevareklagenævnet har den 17. juni 2022 anmodet Holbæk Kommune om at redegøre nærmere for indretningen af stald 9, idet det af oplysningerne i det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk fremgår, at stalden er indrettet med delvis spaltegulv, hvori der typisk produceres flydende husdyrgødning, mens der efter det oplyste fra stalden produceres fast staldgødning og ajle.

Holbæk Kommune har den 10. august 2022 hertil oplyst, at stald 9 består af delvis fast gulv og spaltegulv, men at der anvendes halm i et sådant omfang, at der produceres fast møg og ajle i staldsystemet. Der foretages dagligt udmugning af den faste husdyrgødning til møddingsplads, som transporteres til møddingspladsen med skraber og gødningsbånd, mens ajlen føres til fortank og gyllebeholder via afløb i stalden. Gødningshåndteringen ændres ikke med det ansøgte.

Holbæk Kommune har efterfølgende den 28. februar 2023 supplerende oplyst, at husdyrbruget har nedlagt sin møddingplads og ikke længere producerer fast staldgødning og ajle men alene flydende husdyrgødning.

Holbæk Kommune har den 19. juni 2023 på Miljø- og Fødevareklagenævnets anmodning bekræftet, at der fremover ikke gøres brug af halm i stald 9, og at møddingspladsen nedlægges.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over. Det fremgår dog af forarbejderne til bestemmelsen, at nævnet har mulighed for og efter omstændighederne pligt til at inddrage andre forhold end det, der er klaget over, f.eks. spørgsmålet om overholdelse af gældende EU-ret eller grundlæggende forvaltningsretlige grundsætninger.⁷

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle følgende forhold:

- 1) Fastlæggelse af staldindretning og ammoniakemission

---

⁷ Jf. bemærkningerne til § 11 i forslag L44 til Lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet (FT 2016-17).

- 2) Kravet om anvendelse af BAT
- 3) Tilladelsens omfang – samdrift
- 4) Krav om miljøkonsekvensrapport
- 5) Den nye staldbygningens erhvervsmæssige nødvendighed
- 6) Støjgener
- 7) Transportgener

Efter nævnets vurdering er der ikke med klagen i øvrigt fremkommet forhold, der kan føre til ændringer af Holbæk Kommunes afgørelse.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at nævnet ved behandlingen af klager over afgørelser efter husdyrbrugloven kun kan tage stilling til forhold, der er omfattet af husdyrbruglovgivningen. Nævnet tager derfor ikke stilling til klagepunkterne vedrørende håndtering af tag- og overfladevand, overholdelse af dyrevelfærdsregler samt sundhedsfare som følge af udledning og spredning af bakterier, herunder MRSA, virus, pesticider og kemiske stoffer.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker endvidere, at det påhviler Holbæk Kommune som tilsynsmyndighed at påse, at såvel reglerne i husdyrbruglovgivning som tilladelser efter husdyrbrugloven og vilkårene heri overholdes, jf. husdyrbruglovens kapitel 5. Det er et tilsynsanliggende om husdyrbruget overholder vilkår om produktionsarealer, dyretyper og staldindretning. Tilsynsanliggender kan ikke påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. husdyrbruglovens § 48, stk. 2. En eventuel klage over den måde, hvorpå kommunen udøver sin tilsynspligt, kan i stedet indbringes til Ankestyrelsen, der fører tilsyn med kommunerne efter reglerne i kommunestyrelsesloven.⁸ Det er Ankestyrelsen selv, der beslutter, om der er tilstrækkelig anledning til at rejse en tilsynssag.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

3.2.1 Indledende bemærkninger

Husdyrbruget er lovligt etableret før 1. august 2017, og er ikke omfattet af en tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i 2007-husdyrbrugloven.⁹

Det ansøgte, der ikke er omfattet af godkendelsespligten efter § 16 a, stk. 1 eller 2, kræver tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b, stk. 1, idet produktionsarealet er på mere end 100 m², jf. § 10, stk. 1, i lov nr. 204 af 28. februar 2017 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og en række andre love, som ændret ved lov nr. 497 af 22. maj 2018 om ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Ifølge husdyrbruglovens § 27 skal en tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b indeholde vilkår om husdyrbrugets indretning og drift, herunder om den kontrol, som den, der er ansvarlig for husdyrbruget, skal foretage for

---

⁸ Lovbekendtgørelse nr. 47 af 15. januar 2019 om kommunernes styrelse.

⁹ Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

egen regning, samt opførelse af bebyggelse m.v., medmindre andet følger af regler fastsat i medfør af lovens § 34 a. Hvis husdyrbruget har en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år, skal kommunalbestyrelsen fastsætte vilkår, som sikrer reduktion af ammoniakemissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

De nærmere regler om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.¹⁰

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 39, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen ved afgørelse om tilladelse efter § 16 b i husdyrbrugloven vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære en væsentlig virkning på miljøet.

Kommunalbestyrelsen skal ved sin vurdering efter stk. 1 inddrage alle etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbruget, der er godkendt, tilladt eller afgjort efter anmeldelse inden for de seneste 8 år før kommunalbestyrelsens afgørelse, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 39, stk. 2.

Kommunalbestyrelsen skal på grundlag af sin vurdering efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 39 fastsætte de vilkår efter husdyrbruglovens § 27, stk. 1, der sikrer, at husdyrbruget med det ansøgte ikke vil have væsentlig virkning på miljøet, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 41, stk. 1.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at husdyrbruglovens § 103 er en overgangsbestemmelse, der alene finder anvendelse på tilladelser eller godkendelser efter 2007-husdyrbruglovens §§ 10-12. Bestemmelsen finder således ikke anvendelse i nærværende sag, idet der er meddelt miljøtilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b. Det følger imidlertid af forarbejderne til husdyrbrugloven, at første gang der meddeles tilladelse til et husdyrbrug, der er etableret før § 16 b trådte i kraft, skal tilladelsen omfatte hele husdyrbruget, dvs. både eksisterende og nye anlæg. Husdyrbruget vil således skulle overholde de regler og krav, der gælder for etablering af nye husdyrbrug.¹¹ Tilladelsen skal dog ikke omfatte bedriftens arealer, idet husdyrbrugloven ved lov nr. 204 af 28. februar 2017 blev ændret, således at reguleringen af anlæg og arealer blev skilt ad.

3.2.2 Ad 1) Fastlæggelse af staldindretning og ammoniakemission

Etablering, udvidelse eller ændring af et husdyrbrug er godkendelsespligtigt efter husdyrbruglovens § 16 a, hvis husdyrbrugets produktionsareal er større end 100 m² og husdyrbrugets ammoniakemission er på mere end

---

¹⁰ Bekendtgørelse nr. 443 af 26. april 2023 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

¹¹ Jf. afsnit 5.4.5.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 114 til lov om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love, som fremsat den 12. januar 2017.

3.500 kg NH₃-N pr. år, eller såfremt der på husdyrbruget er flere end 750 stipladser til søer, flere end 2.000 stipladser til fedesvin (over 30 kg) eller flere end 40.000 stipladser til fjerkræ (høns, kalkuner, perlehøns, ænder, gæs, vagtler, duer, fasaner, agerhøns og strudsefugle, der opdrættes eller holdes i fangenskab med henblik på avl, produktion af kød eller konsumæg eller levering af vildt til udsætning).

Etablering, udvidelse eller ændring af et husdyrbrug er tilladelsespligtigt efter husdyrbruglovens § 16 b, hvis husdyrbrugets produktionsareal er større end 100 m² og de i husdyrbruglovens § 16 a fastsatte godkendelsesgrænser ikke overskrides, herunder såfremt husdyrbrugets ammoniakemission er 3.500 kg NH₃-N pr. år eller mindre.

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 21, stk. 1 og 2, at kommunen på baggrund af en ansøgning om godkendelse eller tilladelse beregner ammoniakemissionen fra husdyrbruget for alle staldafsnit og gødningsopbevaringsanlæg (stald og lager). Ammoniakemissionen fra staldafsnit beregnes for hvert staldafsnit for sig ud fra produktionsarealets størrelse i m² og emissionsfaktoren for den pågældende dyretype og staldsystem, jf. bilag 3, pkt. A, nr. 1.1, tabel 1. Hvis ansøgningen omfatter en dyretype og et staldsystem, som ikke fremgår af bilag 3, pkt. A, nr. 1.1, tabel 1, anvendes emissionsfaktoren for den dyretype og staldsystem, som ligner det ansøgte mest i relation til emission af ammoniak og lugt.

Ammoniakemissionen fra gødningsopbevaringsanlæg beregnes for anlæg til opbevaring af flydende husdyrgødning ud fra anlæggenes overfladeareal i m² og emissionsfaktoren, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 21, stk. 4, jf. bilag 3, pkt. A, nr. 1.2.1, tabel 2. For anlæg til opbevaring af fast husdyrgødning beregnes ammoniakemissionen som en summering af det maksimale grundareal med de forskellige typer af fast husdyrgødning og emissionsfaktorerne for de pågældende dyrearter, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 21, stk. 4, jf. bilag 3, pkt. A, nr. 1.2.2, tabel 3.

Effekten af anvendt miljøteknologi, der er optaget på Miljøstyrelsens teknologiliste, skal i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 21, stk. 5, fradrages ved beregningen af ammoniakemissionen.

Det fremgår af den påklagede miljøtilladelse, at der i det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk er foretaget en beregning af den faktiske ammoniakemission fra husdyrbruget (stald og lager) med det ansøgte projekt. Beregningen viser, at emissionen vil være 3.490 kg NH₃-N pr. år. Beregningen omfatter husdyrbrugets møddingsplads.

Holbæk Kommune har efterfølgende oplyst, jf. afsnit 2.4 ovenfor, at husdyrbruget har nedlagt sin møddingsplads og at der fremadrettet alene produceres gylle i stald 9.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har på den baggrund foretaget en fornyet beregning af ammoniakemissionen fra husdyrbruget (stald og lager), hvori der er korrigeret for dette forhold. Beregningen viser, at husdyrbrugets emission herefter vil være 3.055 kg NH₃-N pr. år. Ammoniakemissionen overstiger dermed ikke den i husdyrbruglovens § 16 a, stk. 1, fastsatte godkendelsesgrænse på 3.500 kg NH₃-N pr. år.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder på den baggrund, at det ansøgte og tilpassede projekt ikke er godkendelsespligtigt efter husdyrbruglovens § 16 a, men tilladelsespligtigt efter husdyrbruglovens § 16 b.

Idet det for beregningen af husdyrbrugets ammoniakemission er forudsat, at husdyrbrugets møddingplads ikke længere anvendes, ophæver Miljø- og Fødevarerklagenævnet vilkår 15, 16 og 17 i den påklagede miljøtilladelse. Nævnet finder samtidig anledning til at ophæve vilkår 18, idet krav til opbevaringskapacitet er generelt reguleret i husdyrgødningsbekendtgørelsen, og da der efter nævnets opfattelse ikke ses at være konkrete forhold i sagen, der nødvendiggør yderligere vilkårsstillelse herom.

3.2.3 Ad 2) *Kravet om anvendelse af BAT*

Ved tilladelse til etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år skal ammoniakemissionen fra husdyrbruget (stald og lager) reduceres til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) (den maksimale emission), jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 25, stk. 1.

Kommunalbestyrelsen skal fastsætte vilkår, som sikrer reduktion af ammoniakemissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, jf. husdyrbruglovens § 27, stk. 2, samt husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 41, stk. 1, nr. 2.

Den beregnede ammoniakemission fra husdyrbruget må ikke overstige den maksimale ammoniakemission (BAT-kravet).

Den maksimale emission beregnes for hvert staldafsnit for sig ud fra produktionsarealets størrelse i m² og emissionsfaktorerne for hver enkelt dyretype og staldsystem, jf. bilag 3, pkt. A, nr. 2, tabel 4 og 5, svarende til de dyretyper og staldsystemer, som er anvendt som grundlag for kommunens beregning af ammoniakemissionen efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 21, stk. 2, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 25, stk. 2. For så vidt angår gødningsopbevaringsanlæg er kravet det samme som den beregnede ammoniakemission efter faktorerne i tabel 2 og 3.

Den maksimale emission fastlægges samlet for alle staldafsnit og gødningsanlæg (stald og lager) på husdyrbruget, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 25, stk. 3.

Kravet til den maksimale emission omfatter hele husdyrbruget, men kravet til det enkelte staldafsnit afhænger af, om staldafsnittet betragtes som nyt eller eksisterende. Eksisterende staldafsnit på husdyrbruget er de staldafsnit, som er lovligt bestående, og som ikke med ansøgningen om godkendelse eller tilladelse reoveres eller i øvrigt ændres på en måde, der kan sidestilles med etablering af nye staldafsnit (reovering), f.eks. ændringer i gulvprofil mv., jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, pkt. A, nr. 2.1.2, jf. nr. 2.1.1.

Det fremgår af den påklagede miljøtilladelse, at der i det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk er foretaget en beregning af den maksimale ammoniakemission fra husdyrbrugets samlede anlæg (BAT-kravet). Beregningen viser, at BAT-kravet er 3.497 kg NH₃-N pr. år.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har kontrolleret den standardiserede beregning foretaget i det elektroniske ansøgningssystem og kan i den forbindelse konstatere, at de mindre udvidelser af produktionsarealet i ansøgt drift i de eksisterende staldafsnit, stald 3 og stald 7, på henholdsvis 2 m² og 4 m², i beregningen er inddraget som eksisterende. Det er imidlertid nævnets vurdering, at det forøgede produktionsareal, der er medtaget i ansøgt drift, skal betragtes som nyt og dermed indgå i beregningen som ”nyt (inklusiv reoveret)”, da arealerne ikke har været en del af den hidtil lovlige drift.¹²

Miljø- og Fødevareklagenævnet har foretaget en genberegning af husdyrbrugets maksimale ammoniakemission (BAT-kravet), hvori der er korrigeret for ovennævnte forhold. Der er endvidere korrigeret for, at husdyrbrugets møddingsplads ikke længere indgår i projektet. Beregningen viser, at det samlede BAT-krav for husdyrbruget er 3.060 kg NH₃-N pr. år. Da den beregnede faktiske ammoniakemission fra husdyrbruget med det ansøgte og tilpassede projekt er 3.055 kg NH₃-N pr. år, jf. ovenfor i afsnit 3.2.2, er nævnet enig med Holbæk Kommune i, at husdyrbruget dermed lever op til kravet om anvendelse af BAT.

3.2.4 Ad 3) Tilladelsens omfang – samdrift

Det følger af husdyrbruglovens § 16 c, at hvis et husdyrbrug, der er omfattet af godkendelses- eller tilladelsespligten efter lovens § 16 a eller § 16 b, er teknisk, forurenings- og driftsmæssigt forbundet med et andet husdyrbrug, skal husdyrbrugene godkendes eller tillades samlet.

---

¹² Se i overensstemmelse hermed Miljøstyrelsens helpdesksvar af 15. juni 2020 om inddragelse af mere produktionsareal i ansøgt drift – Link: <https://husdyrvejledning.mst.dk/helpdesk/helpdesksvar/indretning-af-stalde-olign/naar-der-inddrages-mere-produktionsareal-i-ansoegt-drift/>.

Det fremgår af forarbejderne til husdyrbruglovens § 16 c,¹³ at bestemmelsen i vidt omfang viderefører den tidligere bestemmelse i 2007-husdyrbruglovens § 13,¹⁴ og at det således som hidtil vil være det klare udgangspunkt, at det er hvert enkelt husdyrbrug, der skal godkendes eller tillades efter lovens § 16 a eller § 16 b, og at flere husdyrbrug kun skal godkendes samlet, hvis de er teknisk og forureningsmæssigt forbundne. Herudover skal husdyrbrugene være driftsmæssigt forbundne.

Af forarbejderne til 2007-husdyrbrugslovens § 13 følger det,¹⁵ at bestemmelsen skal forstås sådan, at i de tilfælde, hvor flere anlæg er så nært forbundne, at der ikke kan ske en adskilt produktion, skal ansøgningen omfatte de flere anlæg, og der skal ske en fælles vurdering og godkendelse heraf. Videre følger det, at bestemmelsen viderefører den praksis, som er beskrevet i et notat af 12. april 1999 om Miljø- og Energiministeriets og Fødevarerministeriets redegørelse for begrebet anlæg/projekt i relation til VVM-reglerne, planlovens regler om landzonetilladelse og IPPC-direktivet for så vidt angår husdyrproduktion. Notatet blev udarbejdet i forlængelse af implementeringen af IPPC-direktivet i miljøbeskyttelsesloven med henblik på administrationen af reglerne efter miljøbeskyttelsesloven, VVM-reglerne og landzonereglerne.

Af notatet fremgår bl.a. følgende:

”Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Miljø- og Energiministeriet har drøftet hvordan begrebet anlæg skal forstås. De følgende retningslinier bør lægges til grund ved godkendelsesmyndighedens vurdering af, om en konkret produktion er omfattet af godkendelseskravet.

Det er hensigten at formulere listepunktet sådan, at ”anlæg til husdyrproduktion” af en given størrelse pålægges godkendelsespligt.

Når indholdet af dette begreb skal fastlægges må der tages udgangspunkt i, at det skal bruges til at afgrænse, hvornår der er grundlag for at foretage en samlet miljømæssig vurdering af en given produktion på grund af den potentielle forureningsmæssige betydning.

[...]

---

¹³ Jf. de særlige bemærkninger til § 16 c i lovforslag nr. L114 af 12. januar 2017 til lov om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugsgets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love.

¹⁴ Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

¹⁵ Jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1968.

2. To eller flere ejendomme.

2.1. Ejerforhold.

Der kan være tilfælde, hvor to eller flere ejendomme tilsammen må betragtes som ét anlæg selv om staldene er placeret på hver sin ejendom, jf. nedenfor afsnit 2.2. En forudsætning er dog, at de er ejet af den samme ejer eller hvad der må sidestilles hermed, eller at det mellem flere ejere er aftalt at etablere et fællesskab omkring driften af ejernes husdyrproduktioner.

[...]

2.2. Kriterier for, hvornår to eller flere ejendomme betragtes som et anlæg.

Forudsat, at betingelserne under pkt. 2.1. er opfyldt, bør de nedenfor nævnte elementer lægges til grund for vurderingen af, om der er tale om ét anlæg.

Ifølge landbrugsloven består landbrugsstrukturen i Danmark af selvstændigt matrikulerede ejendomme, hver med sin produktion. En landmand kan eje op til tre sådanne landbrugsejendomme. Hver ejendom udgør en ”byggeklods”, som kan sælges og købes uafhængigt af hinanden. Formålet med ”byggeklodssystemet” er at begrænse produktionsenhedernes størrelse og samtidig lette køb og afhændelse af hver ”byggeklods” ved generationsskifte, ved etablering for unge landmænd og ved udvidelser og afvikling.

I det nye forslag til landbrugslov opereres fortsat med begrebet ”byggeklodser”. Hermed menes ifølge bemærkningerne, at en landmand f.eks. kan etablere sig på en landbrugsejendom og derefter udvide bedriften (i landbrugslovens forstand) ved køb af en eller flere selvstændige ejendomme, der evt. hver for sig kan udbygges med husdyrproduktion op til en vis størrelse. Ved gradvis nedtrapning kan de enkelte landbrugsejendomme igen afhændes hver for sig. Ifølge bemærkningerne til landbrugsloven giver det mulighed for at lette generationsskiftet og for at bevare landbrugsejendomme som selvstændige enheder, uden at dynamikken og mulighederne for at foretage strukturtilpasninger mistes.

Når landbrugslovens princip om ”byggeklodser” er fulgt i praksis, vil der som udgangspunkt være tale om selvstændige ejendomme, som ikke betragtes som et samlet anlæg i godkendelsesmæssig henseende.

Hvis en ejer eller flere ejere, der har etableret et fællesskab omkring driften, i stedet for byggeklodssystemet vælger at drive husdyrproduktion på to naboejendomme i tilknytning til hinanden som ét samlet teknisk anlæg på samme lokalitet, kan de to ejendommers husdyrproduktioner ikke betragtes som selvstændige og adskilte i godkendelsesmæssig sammenhæng. Vurderingen er, at der er tale om adskilte anlæg med mindre det efter en konkret vurdering reelt ikke er muligt at bedømme og regulere ejendommene adskilt i godkendelsesmæssig sammenhæng.

Tilstedeværelsen af fællesanlæg, f.eks. fælles malkestald eller foderanlæg, kan være et indicium for, at ejendommenes bygninger har en sådan teknisk sammenhæng, at de må betragtes som ét anlæg. En ejendom kan godt være en selvstændig enhed uden en gyllebeholder men med opbevaringskapacitet på en anden ejendom, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen § 8, stk. 5. Rørforbindelser mellem to forskellige bygningskomplekser gør i sig selv ikke de to bygningskomplekser til ét teknisk anlæg. Flytning af varer mellem ejendomme på samme bedrift – f.eks. af smågrise – som også forekommer mellem forskellige bedrifter, gør ikke to staldanlæg til ét teknisk anlæg.”

I overensstemmelse med nævnets hidtidige praksis vedrørende 2007-husdyrbrugslovens § 13 kan afstanden mellem anlæggene indgå i vurderingen efter § 16 c, ligesom der efter omstændighederne kan lægges vægt på, om der er et sådant produktionsfællesskab, at det reelt ikke er muligt at beregne og vurdere miljøpåvirkningerne fra hvert anlæg for sig. Dette vil typisk kræve, at det teknisk ikke er muligt at drive husdyrbrugene uafhængigt af hinanden.¹⁶

Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærker, at Miljøstyrelsen i en udtalelse af 5. februar 2019 har oplyst, at de i husdyrbruglovens § 16 c angivne kriterier ”teknisk, forurenings- og driftsmæssigt forbundet” alle skal være opfyldt, for at flere husdyrbrug skal godkendes eller tillades samlet, og at driftskriteriet udelukkende har betydning, hvis to eller flere anlæg forinden er vurderet som værende teknisk og forureningsmæssigt forbundne, idet kriteriet ”driftsmæssigt forbundet” skal forstås som en præcisering af de to øvrige kriterier.¹⁷

Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærker desuden, at det forhold, at flere husdyrbrug drives af den samme (juridiske) person, herunder under samme CVR-nr., ikke i sig selv bevirker, at der skal ske en samlet godkendelse efter husdyrbruglovens § 16 c.

Klager har anført, at husdyrbruget på Tingerupvej 132 drives i samdrift med en lang række andre husdyrbrug, arealer og virksomheder, som ejes eller drives af samme ejerkreds, og hvorimellem der foregår omfattende kørsel med smågrise og slagtesvin, korn og gylle. Klager har i den forbindelse henvist til ejendommene på Skjoldenæsvej 285 og Bukkerupvej 65, 4340 Tølløse, samt Edelgundegårdsvej 6 og Tingerupvej 49, 4330 Hvalsø, der ifølge klager ligger inden for en radius af op til 2 km fra husdyrbruget på Tingerupvej 132. Klager har endvidere henvist til ejendommene på Vanløsevej 24, 4370 Støre Merløse, Allindemaglevej 60, 4100 Ringsted,

---

¹⁶ Jf. de særlige bemærkninger til § 16 c i lovforslag nr. L114 af 12. januar 2017 til lov om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love.

¹⁷ De relevante dele af udtalelsen er gengivet i Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 8. november 2019 i sagsnr. 18/04781.

Bårupvej 7A, 4360 Kirke Eskilstrup, og Smedevej 12, 3120 Dronningmølle og Tølløsevej 53, 4330 Hvalsø, der ifølge klager ligger inden for en radius af 5-10 km fra husdyrbruget på Tingerupvej 132.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har herefter vurderet, jf. husdyrbruglovens § 16 c, om de anførte husdyrbrug er teknisk og forureningsmæssigt forbundne.

Det er Miljø- og Fødevareklagenævnets opfattelse, at vurderingen af, om to husdyrbrug er teknisk forbundet, må bero på en konkret vurdering af det samlede tekniske fællesskab mellem husdyrbrugene. I vurderingen kan det indgå, om der er fælles tekniske anlæg, herunder f.eks. fælles malkestald eller foderanlæg, om der er fysisk forbindelse mellem dem (f.eks. rørforbindelse) eller fælles opbevaringskapacitet. Såfremt der er et enkelt fælles teknisk anlæg, medfører dette som udgangspunkt ikke i sig selv, at to husdyrbrug skal anses for at være teknisk forbundet, men tilstedeværelsen af flere fælles tekniske anlæg kan ud fra en samlet konkret vurdering føre til, at dette er tilfældet.¹⁸

Det er herudover Miljø- og Fødevareklagenævnets opfattelse, at vurderingen af, om to husdyrbrug er forureningsmæssigt forbundet, må bero på en konkret vurdering af, hvorvidt det er muligt at beregne og vurdere miljøpåvirkningerne fra hvert anlæg for sig, herunder som følge af afstanden mellem anlæggene. I vurderingen må det således indgå, om der fra anlæggene sker en forureningsmæssig påvirkning af de samme områder og omgivelser. Det er i den forbindelse nævnets opfattelse, at begrebet ”forureningsmæssigt” i husdyrbruglovens § 16 c må forstås og fortolkes i overensstemmelse med husdyrbruglovens § 1, stk. 2, nr. 1, således at begrebet omfatter ikke blot ammoniak- og lugtmission, men tillige lys-, flue-, rystelses-, støv- og støjgener.¹⁹

Det fremgår af den påklagede miljøtilladelse, at lugtkonsekvenszonen for husdyrbruget på Tingerupvej 132 er beregnet til 712 m. Allerede af den grund finder Miljø- og Fødevareklagenævnet, at det må lægges til grund, at husdyrbruget ikke kan være forureningsmæssigt forbundet med de ejendomme, der er beliggende mere end 5 km fra husdyrbruget.

For så vidt angår de øvrige af klager anførte ejendomme konstaterer Miljø- og Fødevareklagenævnet, at de enkelte ejendomme er fysisk adskilte og er placeret i en afstand på mellem ca. 865 m og 2,6 km fra husdyrbruget. Nævnet konstaterer endvidere, at ejendommene ifølge BBR-registeret alle har selvstændige foder- og gødningsopbevaringsanlæg, og at der ikke i øvrigt ses at være forhold, der kunne indikere, at de enkelte ejendomme er teknisk forbundne med husdyrbruget på Tingerupvej 132. Særligt i forhold

---

¹⁸ Jf. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 21. december 2022 i sagsnr. 20/11190.

¹⁹ Jf. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 21. december 2022 i sagsnr. 20/11190.

til Sonnerupgård bemærkes, at ejendommen ikke er registreret som husdyrbrug, hvorfor der af den grund ikke kan være samdrift som defineret i husdyrbrugloven.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder på den baggrund, at kriteriet i husdyrbruglovens § 16 c, hvorefter husdyrbrugene skal være teknisk forbundne, ikke er opfyldt. Husdyrbrugene skal dermed ikke godkendes eller tillades samlet.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærker, at nævnet har undersøgt, om der skulle være konkrete omstændigheder, der kunne tyde på, at husdyrbruget på Tingerupvej 132 drives i samdrift med andre omkringliggende husdyrbrug, foruden de af klager anførte, hvilket efter nævnets opfattelse ikke ses at være tilfældet.

3.2.5 Ad 4) Krav om miljøkonsekvensrapport

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 4, at en ansøgning om godkendelse eller tilladelse efter husdyrbruglovens §§ 16 a og 16 b skal omfatte en miljøkonsekvensrapport, der mindst omfatter de oplysninger, der følger af bekendtgørelsens bilag 1, pkt. E og F, i følgende tilfælde, hvor det ansøgte bl.a. på grund af art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet:

- 1) Ved ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a, stk. 1 eller 2.
- 2) Ved ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a, stk. 4, såfremt den ansøgte udvidelse eller ændring i sig selv overstiger en af de tærskelværdier, der fremgår af lovens § 16 a, stk. 1 og 2.
- 3) Ved ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a, stk. 4, eller tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b, og hvor kommunalbestyrelsen på baggrund af de oplysninger i ansøgningen, som ansøger skal indlevere i medfør af stk. 1 og 2, og under hensyntagen til de kriterier, der følger af bilag 1, pkt. D, træffer afgørelse om, at det ansøgte er omfattet af krav om miljøkonsekvensrapport.

Bestemmelsen i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 4, fastslår således, hvornår en ansøgning om godkendelse eller tilladelse efter husdyrbruglovens §§ 16 a eller 16 b er omfattet af kravet om miljøkonsekvensvurdering, og dermed i hvilke tilfælde en ansøgning skal indeholde en miljøkonsekvensrapport. Som det fremgår af bestemmelsen, er der for ansøgninger om tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b ikke et obligatorisk krav om miljøkonsekvensvurdering, og dermed udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport. Her skal kommunen på baggrund af en indledningsvis vurdering af det ansøgte projekt (en screening) afgøre, om projektet udløser krav om miljøkonsekvensvurdering.

Miljøstyrelsen har om husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 4, i et høringsbrev af 23. september 2020 i forbindelse med ændringen af bekendtgørelsen, anført følgende:²⁰

”§ 4, stk. 4, fastsætter, hvornår en ansøgning om godkendelse eller tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b i husdyrbrugloven også skal omfatte en miljøkonsekvensrapport i overensstemmelse med VVM-direktivets regler.

I overensstemmelse med EU-Kommissionens bemærkninger i åbningsskrivelsen, er det præciseret i bestemmelsen, at kravet om miljøkonsekvensrapport skal iagttages, når en ansøgning bl.a. på grund af det ansøgtes art, dimensioner eller placeringer kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, inden kommunalbestyrelsen meddeler godkendelse eller tilladelse. Bestemmelsen sikrer dermed, at VVM-direktivets artikel 2, stk. 1, gennemføres.

Miljøkonsekvensrapporten skal endvidere omfatte de oplysninger, der følger af bilag 1, pkt. E (den nugældende bekendtgørelses bilag I, pkt. D) samt bilag 1, litra F, som implementerer VVM-direktivets bilag IV. Det er ministeriets opfattelse, at anvendelsen og fortolkningen af de gældende regler svarer til den præciserede bestemmelse, og at de nævnte ændringer dermed ikke indebærer en ændring af retstilstanden.

Bestemmelsen foreskriver endvidere fortsat obligatorisk VVM-pligt for ansøgning om godkendelse efter lovens § 16 a, stk. 1 og 2, samt ansøgning ændringer eller udvidelser, der i sig selv overstiger en af de tærskelværdier, der fremgår af § 16 a, stk. 1 og 2.

Bestemmelsens nr. 3, omhandler ansøgning om godkendelse efter § 16 a, stk. 4, eller tilladelse efter § 16 b, i husdyrbrugloven, og som i medfør af VVM-direktivet er omfattet af screeningspligt.

Bestemmelsens ordlyd foreslås ændret med udkastet således, at ansøgninger af ovennævnte karakter er omfattet af krav om miljøkonsekvensrapport, hvor kommunalbestyrelsen på baggrund af de oplysninger i ansøgningen, som ansøger skal indlevere i medfør af § 4, stk. 1 og 2, og under hensyntagen til de kriterier, der følger af bilag 1, pkt. D, træffer afgørelse om, at det ansøgte er omfattet af krav om miljøkonsekvensrapport og proceduren om offentlighedens inddragelse i § 60.

Ændringen har til formål at bringe ordlyden i overensstemmelse med VVM-direktivets artikel 4, stk. 2, samt at implementere direktivets bilag II a.

---

²⁰ Høringsbrevet (med j.nr. 2020-2676) kan ses på Høringsportalen (høringsår 2019/2020) – <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/64345>.

Ændringen har ikke til formål at ændre på den gældende retstilstand. Det vil således fortsat kun gælde et krav om miljøkonsekvensvurdering, hvis det ansøgte bl.a. på grund af art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet. Denne vurdering skal fortsat foretages i lyset af, at VVM-direktivets bilag II, pkt. 1 e, alene omfatter anlæg til intensiv husdyravl. Direktivet må under henvisning hertil fortolkes således, at ansøgning om godkendelse efter § 16 a, stk. 4, og tilladelse efter § 16 b, kun i helt særlige tilfælde, herunder hvor flere udvidelser eller ændringer tilsammen medfører, at en af de tærskelværdier, der fremgår af § 16 a, stk. 1 og 2, overskrides, vil udløse VVM-pligt.”

Tilsvarende fremgår det af Miljøstyrelsens husdyrvejledning, at:²¹

”Herudover kan der være helt særlige tilfælde, hvor kommunen, på baggrund af de oplysninger i ansøgningen, som ansøger skal indlevere i medfør af stk. 1 og 2, og under hensyntagen til de kriterier, der følger af bilag 1, pkt. D konkret træffer afgørelse om, at det ansøgte er omfattet af krav om miljøkonsekvensrapport og af proceduren om offentlighedens inddragelse i § 60, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 4, nr. 3. Dette vil formentlig i praksis kun være relevant ved ansøgninger efter husdyrbruglovens § 16 a, stk. 4, hvor flere udvidelser eller ændringer af et husdyrbrug tilsammen indebærer en ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH₃-N pr. år eller flere end 750 stipladser til søer, flere end 2.000 stipladser til fedesvin (over 30 kg) eller flere end 40.000 stipladser til fjerkræ.

Det vil helt undtagelsesvist kunne forekomme, at kommunen træffer afgørelse om, at en udvidelse eller ændring i medfør af § 16 b konkret medfører krav om udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport. Dette skyldes bl.a., at der kan være situationer, hvor det generelle beskyttelsesniveau ikke imødegår væsentlige virkninger på miljøet. Kommunen kan i sådanne situationer kræve, at ansøger udarbejder en miljøkonsekvensrapport. Til brug for kommunens vurderingen af, om det vil være nødvendigt med en miljøkonsekvensrapport, for at afgøre om projektet vil have væsentlig indvirkning på miljøet, skal kommunen bl.a. inddrage kriterierne i Bilag 1, pkt. D.

Hvis væsentlige virkninger på miljøet på forsvarlig vis kan imødegås af vilkår, og beskyttelsesniveauerne for ammoniak og lugt er overholdt, vil kommunen som hovedregel kunne tillade projektet efter § 16 b. Det er herunder også forudsat, at en ansøger i dialog med kommunen og gennem projektilpasninger m.v. vil kunne imødegå, hvad der ellers kunne have været væsentlige virkninger på miljøet.”

Der er i nærværende sag ansøgt om en tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b. Udgangspunktet er dermed, at der *ikke* er krav om udarbejdelse af en

---

²¹ Miljøstyrelsens vejledning om ansøgninger omfattet af krav om miljøkonsekvensrapport, <https://husdyrvejledning.mst.dk/vejledning-til-bekendtgørelserne/husdyrgodkendelses-bekendtgørelsen/2-ansoegninger-og-miljoekonsekvensrapporter/#13>.

miljøkonsekvensrapport, medmindre kommunen *undtagelsesvist* træffer afgørelse om, at det i den konkrete sag er tilfældet.

Det fremgår af sagens oplysninger, at Holbæk Kommune ikke har fundet grundlag for at træffe afgørelse om, at det ansøgte undtagelsesvist skal være omfattet af krav om miljøkonsekvensrapport.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte Holbæk Kommunes vurdering af, at der ikke er grundlag for at beslutte, at det ansøgte skal være omfattet af krav om miljøkonsekvensrapport. Nævnet har i sin vurdering lagt vægt på, at det ansøgte projekt ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet, og at beskyttelsesniveauerne for ammoniak og lugt er overholdt. Nævnet er derfor enig med kommunen i, at der i den konkrete sag ikke er grundlag for at fravige hovedreglen om, at udvidelser efter husdyrbruglovens § 16 b ikke medfører krav om udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport.

3.2.6 Ad 5) *Den nye staldbygningers erhvervmæssige nødvendighed*

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 39, stk. 1, nr. 1, skal kommunalbestyrelsen ved afgørelsen om tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til bl.a. landskabelige værdier.

Kommunalbestyrelsen kan ikke tillade etablering, udvidelse eller ændring af et husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 16 b, hvis husdyrbruget med det ansøgte kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder på områdets landskabelige værdier, som ikke kan imødegås med vilkår, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 24, jf. § 41, jf. § 39.

Ved ansøgninger, der indebærer opførelse af ny bebyggelse, skal det indgå i kommunalbestyrelsens vurdering, om byggeriet er erhvervmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 39, stk. 3.

Om vurderingen af erhvervmæssig nødvendighed fremgår bl.a. følgende af Miljøstyrelsens husdyrvejledning:²²

”Det er Miljøstyrelsens vurdering, at byggeri til brug for husdyrbrug i langt de fleste tilfælde vil være erhvervmæssigt nødvendigt. Det er dog et krav, at der foretages en konkret vurdering af den erhvervmæssige nødvendighed, og denne vurdering bør fremgå af afgørelsen

Ved vurderingen af om en bygning er erhvervmæssig nødvendig kan kommunen f.eks. se på, om der er tale om så omfattende byggeri, at det får

---

²² <https://husdyrvejledning.mst.dk/vejledning-til-bekendtgørelserne/husdyrgodkendelses-bekendtgørelsen/14-kommunens-afgørelse-om-godkendelse-og-tilladelse/#land>.

industrilignende karakter, om der er tale om fællesanlæg, der knytter sig til driften på flere ejendomme, eller om der er tale om stort byggeri til brug for mindre hobbybrug. Disse eksempler kan tale imod erhvervsmæssig nødvendighed for ejendommens drift, som en landbrugsejendom.”

Det fremgår af den påklagede miljøtilladelse, at det ansøgte projekt indebærer etablering af et nyt staldafsnit (stald 12). Stalden etableres som en tilbygning til et eksisterende staldafsnit (stald 11). Det nye staldafsnit vil få et bruttoareal på 524 m² og et produktionsareal på 338 m².

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder efter en konkret vurdering, at det ansøgte staldafsnit må anses for at være erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom. Nævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at tilbygningen ikke er væsentligt større end det areal, der udgøres af produktionsarealet ifølge staldtegningen for tilbygningen, at der ikke er tale om så omfattende byggeri, at det får industrilignende karakter, og at der ikke i forvejen er bygninger på ejendommen, som vurderes at ville kunne anvendes til formålet.²³ Det vil herefter påhvile Holbæk Kommune som tilsynsmyndighed at påse, at der ikke inddrages yderligere arealer i produktionen, end de arealer, der er tilladt som produktionsareal.

3.2.7 Ad 6) Støjgener

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 39, stk. 1, nr. 4, skal kommunalbestyrelsen ved afgørelsen om tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til bl.a. støjgener.

Det følger endvidere af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 1, jf. bilag 1, punkt B7, at en ansøgning om tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b skal indeholde oplysninger om husdyrbrugets genepåvirkninger, herunder støj.

Ved fastsættelse af støjvilkårene for landbrugsvirksomheder bør der, jf. nævnets praksis,²⁴ som udgangspunkt anvendes de gældende vejledende grænseværdier for støj, der svarer til de almindeligt gældende grænser for virksomheder (Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om ekstern støj fra virksomheder). Vilkåret skal gælde al støj fra husdyrbrugets bygningsparcel.

Det fremgår af den påklagede miljøtilladelse, at de væsentligste støjklender på husdyrbruget vil være driftsstøj ved aflæsning af foder, fodring og ventilation samt trafikstøj i forbindelse med udbringning af husdyrgødning og ind- og udlevering af grise. Holbæk Kommune har i tilladelsen vurderet, at

²³ Jf. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 8. september 2020 i sagsnr. 18/05256.

²⁴ Se eksempelvis Miljø og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. april 2018 i sagsnr. NMK-132-00842.

støjen fra husdyrbruget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for nabobeboelser, idet de kontinuerligt støjende aktiviteter foregår inde i bygningerne, og da nærmeste naboejendom er beliggende 400 m syd for husdyrbruget.

Holbæk Kommune har i miljøtilladelsen fastsat vilkår om støj fra husdyrbruget, herunder vilkår om støjgrænser (vilkår 24). Kommunen har vurderet, at der med disse vilkår i tilstrækkeligt omfang er taget hensyn til omgivelserne. Det fremgår af vilkår 24, at det maksimalt fire gange om året kan accepteres, at den maksimale støjgrænse overskrides i aften- og nat-timerne i forbindelse med udbringning af husdyrgødning og i forbindelse med høst.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærker, at nævnet er enig med Holbæk Kommune i, at de vejledende grænseværdier i støjvejledningen bør være udgangspunktet for, hvilke grænseværdier der er miljømæssigt forsvarlige for et husdyrbrugs støjbelastning af omgivelserne. Kommunen har i den konkrete sag fastsat grænseværdier svarende til grænseværdierne for områder med blandet bolig- og erhverv (områdetype 3), og nævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens valg af områdetype. Nævnet finder derfor heller ikke grundlag for at tilsidesætte vilkåret om, at maksimalværdien af støjniveauet om natten ikke må overstige 55 dB(A), idet dette svarer til støjvejledningens anbefaling for områdetype 3.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærker imidlertid, at der er tale om en lempelse i forhold til de vejledende støjgrænser, når Holbæk Kommune i vilkår 24 giver tilladelse til, at de vejledende grænseværdier fire gange årligt kan overskrides i aften- eller nattetimerne i forbindelse med udbringning af husdyrgødning og høst. Det er nævnet opfattelse, at en sådan fravigelse fra støjvejledningen kræver en særlig begrundelse, uanset at overskridelsen begrænses til fire gange årligt, og at en fravigelse herudover vil forudsætte, at det vilkårsfastsættes, hvor stor en overskridelse, der i så fald ville kunne accepteres.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet ophæver på den baggrund den del af vilkår 24, hvoraf det fremgår, at ansøger 4 gange årligt kan overskride den maksimale støjgrænse i aften- eller nattetimerne i forbindelse med udbringning af husdyrgødning og høst.

3.2.8 Ad 7) Transportgener

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 39, stk. 1, nr. 4, skal kommunalbestyrelsen ved afgørelsen om tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til bl.a. transportgener.

Det følger endvidere af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 1, jf. bilag 1, punkt B7, at en ansøgning om tilladelse efter husdyrbruglovens

§ 16 b skal indeholde oplysninger om husdyrbrugets genepåvirkninger, herunder til- og frakørsel.

Det fremgår af den påklagede miljøtilladelse, at der på husdyrbruget med den ansøgte udvidelse vil være ca. 447 transporter om året. Husdyrbrugets adgangsvej er en privat fælles grusvej, der fører ud til den offentlige vej Tingerupvej. Indkørslen til husdyrbruget ligger 220 m fra nærmeste naboejendom mod nord og 250 m fra nærmeste naboejendom mod syd. På den baggrund har Holbæk Kommune i tilladelsen vurderet, at antallet af transporter til og fra ejendommen vil være på et niveau, som må forventes af et husdyrbrug af den pågældende størrelse, at transporterne ikke vil medføre miljømæssige gener for omkringboende, herunder i forhold til støj- og støvpåvirkning, og at generne er mindsket og imødegået i det omfang, det er muligt, inden for husdyrbrugloven, herunder idet der er fastsat vilkår om imødegåelse af støjgener.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte Holbæk Kommunes vurdering og fastsætte yderligere vilkår til begrænsning af transporterne til og fra husdyrbruget. Nævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at den ansøgte drift vil medføre, at der i gennemsnit vil være ca. 1,2 transporter om dagen, hvilket ikke kan antages at afvige fra, hvad der må forventes i landzonen, og ikke i det konkrete tilfælde kan antages at indebære en væsentlig miljømæssig gene for de omkringboende. Hertil kommer, at der på husdyrbruget er gode til- og frakørselsforhold, idet der langs til- og frakørselsvejen efter nævnets vurdering ikke er naboer, som vil blive væsentlig påvirket af støj-, støv-, lugt- og vibrationsgener.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at nævnet er enig med Holbæk Kommune i, at der i vurdering af støjbelastningen fra transporter ikke skal indgå en kumulativ effekt af trafikstøjen fra omkringliggende husdyrbrug.²⁵ Vilkår om støj i en tilladelse efter husdyrbrugloven til et husdyrbrug skal således gælde al støj fra husdyrbrugets bygningsparcel. Støj fra kørsel på husdyrbrugets eget område, herunder husdyrbrugets interne til- og frakørselsveje, skal medtages i vurderingen af virksomhedens samlede støjpåvirkning. Derimod skal støj fra almindelig vejtrafik på offentlig vej, herunder fra kørsel til og fra virksomheden, der foregår på offentlig vej, som virksomheden ikke har råderet over, og ikke har mulighed for at foretage støjdæmpende foranstaltninger på eller ved, ikke medtages i vurderingen.²⁶

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker endvidere, at en miljøtilladelse efter husdyrbrugloven primært kan regulere, hvilke af ejendommens adgangsveje, som skal anvendes ved transport til og fra husdyrbruget, samt at til- og frakørsel skal ske på bestemte tidspunkter. Spørgsmål om belast-

---

²⁵ Jf. bl.a. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 15. januar 2014 i sagsnr. NMK-132-00631.

²⁶ Jf. bl.a. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 21. december 2015 i sagsnr. NMK-10-00846.

ning af lokale vejnet reguleres ikke i husdyrbrugloven, men af den relevante vejlovgivning og afgøres af de relevante vejmyndigheder, mens færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet.

3.3 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 1.

3.4 Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevarerklagenævnet stadfæster Holbæk Kommunes afgørelse af 17. juni 2021 om miljøtilladelse til udvidelse af et svinebrug på Tingrupvej 132, 4340 Tølløse, med følgende ændringer, hvor det tilføjede er anført med *kursiv* og det bortfaldne er *gennemstreget*:

Vilkår 15, 16, 17 og 18 ophæves.

Vilkår 24 ændres til:

”Husdyrbrugets samlede støjbidrag, angivet som det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) i punkter 1,5 meter over terræn, målt eller beregnet ved beboers opholdsareal (*op til 15 meter fra boligen*), må ikke overskride følgende værdier:

	Tidsinterval	Grænseværdi	Referencetidsrum
Hverdage	Kl. 07.00 - 18.00	55 dB(A)	8 timer
Lørdage	Kl. 07.00 - 14.00	55 dB(A)	7 timer
Lørdage	Kl. 14.00 - 18.00	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00 - 18.00	45 dB(A)	8 timer
Aften	Kl. 18.00 - 22.00	45 dB(A)	1 time
Nat	Kl. 22.00 - 07.00	40 dB(A)	½ time

~~Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Referencetidsrummet er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger.~~

Støjkvilkår omfatter al støj fra husdyrbruget – det vil sige også støj fra andet end faste, tekniske installationer. Vilkår om støj skal derfor gælde al støj fra landbrugsdrift, men kun støjen fra landbrugsbedriften på ejendommens bygningssparcel, det vil sige ikke støj fra for eksempel markdriften.

~~Maksimalt fire gange om året kan det accepteres, at den maksimale støjgrænse overskrides i aften eller nattetimerne i forbindelse med udbringning af husdyrgødning og høst.”~~

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 6 år efter Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse, jf. husdyrbruglovens § 59 a, stk. 1.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Denne afgørelse gøres tilgængelig for Holbæk Kommune (Natur & Miljø, sagsnr. 21-015521) samt for klager og dennes eventuelle repræsentant via klageportalen. Afgørelsen sendes desuden til eventuelle andre parter i klagesagen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på mfkn.naevneneshus.dk. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

Miljø- og Fødevareklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.

Ann Toft Kristensen
Stedfortrædende formand